

ρυφα δένδρα, τὰ ὅποια εἰς τὰς δασώδεις ὄρεοσειρᾶς αὐτῆς ὑψωσαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Διελθόντες δὲ τὸ τουρκο-βουλγαρικὸν χωρίον Κούρτ μαχαλλεσῆ (Λυκοχώρι) ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φρούριον Τσεγκέ.

Τὸ φρούριον Τσεγκέ - Καλέ.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἱστορίας τῶν Γενονᾶν (Γενουησίων;) τὸ φρούριον τοῦτο ἔκτισεν ὁ Γιάνκο, υἱὸς τοῦ Μαδιάν, ὅστις τοποθετήσας ἐπὶ τούτῳ φρούραρχον ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ, κειμένῳ ἐπὶ τῆς ὑψίστης κορυφῆς τῆς δασώδους ὄρεοσειρᾶς Τσεγκέ εἰσέπραττε δι' αὐτοῦ φόρον ἀπὸ τοῦ; ἐκεῖθεν διαβαίνοντας ἐμπόρους καὶ ἐπέτρεπεν εἰς αὐτοὺς ἐλευθέραν δίοδον.

Μετέπειτα κατὰ τὸ 814 (Ἑγείρης) κυριεύσας τοῦτο ὁ Μουσᾶ Τσελεπῆς κατηδάφισε τὸ φρούριον. Εἰς πλείστα μέρη καὶ νῦν εἰσέτι φαίνονται οἱ πύργοι καὶ τὰ τεῖχη αὐτοῦ ἐντὸς τῆς ὁδοῦ μετὰ δενδροστοιχίας, χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν κλεπτῶν καὶ ληστῶν ὡς ἐστίαί καὶ κρυφύετα αὐτῶν.

Τὸ σπουδαιότερον ἐνταῦθα οἰκοδόμημα εἶναι τοῦτο: τὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου τούτου, ὅπερ διῆκε πρὸς δυσμὰς μέχρι τῶν ὄρεοσειρῶν Καζάν, Σίпка, Τουρβά, Κορουδιάν, Γιελέ, συνεχίζοντι εἰπεῖν μέχρι τῶν ὄρεοσειρῶν Ἀλαδζᾶ-Χισάρ, ἀπεχουσάων δέκα σταθμούς, μετὰ τὰφρον περὶ αὐτό, εἶχε δὲ κτισθῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Δόμπρουτζας διὰ «σολκατ» ἤτοι διὰ νὰ μὴ διέρχεται ἐντεῦθεν ἡ Ταταρική φυλή.

Ποσάκις ἐξεπλάγημεν συναντήσαντες τοιαῦτα τεῖχη κατὰ τὴν διάβασιν ἡμῶν διὰ τῶν ὄρεοσειρῶν τούτων.

Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ φρουρίου Τσεγκέ τὸ τεῖχος τοῦτο διῆκε μέχρι τῶν ἐντὸς τῶν δασωδῶν ὄρεοσειρῶν: Σουτζουλοῦ, Κοπάρ - Ἐρέν. Εἰς τὸν Εὔξεινον δὲ Πόντον ἀπέναντι τοῦ φρουρίου τῆς Βάρνας ἐνοῦται τὸ τεῖχος τοῦτο μετὰ τοῦ τεύχους, ὅπερ εἶναι ἐκτισμένον εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Γαλατᾶ, δέκα μίλλια ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

Μετὰ πάροδον χρόνου πολλοῦ τὸ μὲν στερεὸν καὶ ὀχυρὸν οἰκοδόμημα τοῦ ἐντὸς τῆς θαλάσσης τεύχους κατηδαφίσθη, τὰ δὲ θεμέλια αὐτοῦ φαίνονται εἰσέτι εἰς τὸν πυθμὲνα τῆς θαλάσσης.

Ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ οἱ θαλασσοπόροι τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἀνοίγονται πρὸς τὸ πέλαγος διερχόμενοι ἐντεῦθεν (ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τῆς ἀκτῆς) διὰ τὸν φόβον τοῦ ὑποβρυχίου ὀχυροῦ κρηπιδώματος.

Καὶ τοῦτο εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ ἐπιμόνου ἐργασίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους!

Εἰς τὴν ἐκδοχὴν:
ἐκδόχου καὶ
Ι. Σπαθαρίου. ἔκδοχ.
Θεσσαλονίκη 1936
174-176

Θεασάμενοι τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐπὶ τῆς δασώδους ὄρεοσειρᾶς τοῦ Τσεγκέ, κατέβημεν ἐκεῖθεν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Τσεγκέ, ὅπερ εἶναι βουλγαρικὸν μὲ ἑκατὸν ψαθιοσκεπεῖς οἰκίας.

Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ ἀσύδοτοι, ἐντεταλμένοι μόνον νὰ ἐκτελῶσι τυμπανοκρουσίας τοῦ μεθορίου φρουρίου (Δερμπένδ) ἐντὸς τῆς ὄρεοσειρᾶς καὶ νὰ ἀσχολῶνται μὲ τὴν προφύλαξιν καὶ τὴν ἀμυναν τοῦ τόπου.

Ὁ ἐκ τῆς πόλεως Πραβατῇ καταγόμενος Χατζῆ Ἀχμέτ ἐκ θρησκευτικῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐλαβείας κινούμενος ἔκτισεν ἕνα μέγαν ξενῶνα εἰς τὸ χωρίον τοῦτο.

Διελθόντες ἐντεῦθεν μετὰ πορείαν δύο ὥρῶν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κωμόπολιν Γενί - Κιόϊ (Νεοχώρι), ἣτις, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ ἐκτεταμένων καὶ εὐφορωτάτων χωρίων παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Καμισῇ (μάστιξ) ἔχει ἐξακοσίας ἐν μέρει κεραμοσκεπεῖς καὶ ἐν μέρει σιδιροσκεπεῖς οἰκίας μὲ Τούρκους καὶ Βουλάρους κατοίκους.

Ἐχει ἐν δζαμίον μὲ μιναρέν, κεραμοσκεπές, ἐν χάνιον, εἴκοσι καταστήματα, ἀπαξ δὲ τῆς ἐβδομάδος ἀνέρχεται ἐνταῦθα μεγάλη ἐμπορογορά.

Ὅτε εὐρισκόμεθα ἐνταῦθα, ἐκ Κων. πόλεως ἔφθασε ταχυδρομός, ὅστις ἔφερε Σουλτανικὸν διάταγμα πρὸς τὸν Μελέκ Ἀχμέτ Πασᾶν τοιοῦτον περιεχομένου: «Ἀναμφιβόλως μετὰβῆθι πρὸς προφύλαξιν τοῦ φρουρίου: Ὁζοῦ (Ὁκσάκωφ).

Ἐλάβομεν, συγχρόνως, καὶ τὴν πληροφορίαν, ὅτι εἰς τὸν Τσελεπῆν, τοποτηρητὴν ἀρχηγοῦ τοῦ τάγματος τῶν Γενιτσάρων ἐδόθη ἐπίσης αὐτοκρατορικὴ δωρεὰ μιᾶς νομαρχίας.

Ὅτε δ' οὗτος μετέβαιεν (ἐσπευμένως) ἐπὶ ἵππων, ἐλαυνόντων ἀπὸ ὀντήρος εἰς τὸν τοπὸν τοῦ διορισμοῦ του, ἀπέδρασεν.

Ὁ δὲ Δεφτερδάρ-Ζαδὲ Μεχμέτ Πασᾶς, μεταβαίνων εἰς τὴν Μώρα (Πελοπόννησον), ὅπου εἶχε διορισθῇ ἐπίσης νομαρχῆς, εἶχε λάβει (κρυφίαν) διαταγὴν νὰ ἐνεργήσῃ τὸν φόνον τοῦ τοποτητοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Γενιτσάρων, συνέλαβεν αὐτόν, καταφθάσας αὐτὸν πλησίον τῆς πόλεως Γκιουμουλδζίνας εἰς τὴν Ροῦμελὴν καὶ τὸν ὑπέβαλλεν εἰς μαρτυρικὸν θάνατον διὰ χειρὸς τοῦ Ἀχμέτ Τσελεπῆ - Οὐστα-Ζαδὲ ἐξ Ἀνατολῶν-Χισάρ, καὶ τὸ μὲν πτώμα αὐτοῦ ἔθαψεν εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς Γκιουμουλδζίνας, τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν τοῦ ὑψηλοῦ Κράτους.

Ταῦτα μαθὼν ὁ Αὐθέντης μας Μελέκ Ἀχμέτ Πασᾶς ἔκλαυσεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν.

Ἐκκινήσαντες ἐκ τοῦ Γενί-Κιόϊ καὶ πορευθέντες πάλιν διὰ μέσου

τοῦ Τσεγκελιστὰν (ὄρεοσειρᾶς Τσεγκέ;) διήλθομεν τὸν ποταμὸν Καμτσῆ ἐπὶ μεγάλης ξυλίνης γεφύρας. Ὁ ποταμὸς οὗτος πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων Καζὰν καὶ εὐρυνόμενος κατὰ τὸν ῥοὺν αὐτοῦ διὰ τῶν ὄρεοσειρῶν τῆς Σίπκας καὶ τῶν ὀρέων τοῦ Κῆρ-ὀβά (χέρσος ὑπόλευκος πεδιάς), ὀπισθεν τοῦ Κηζανλήκ (τόπος ἐνόπλων παλληκαριῶν) διέρχεται διὰ τοῦ τόπου τούτου καὶ φθάνει εἰς τὸ Κιοπροουῶ. Ἐκτὸς τῆς μεγάλης ξυλίνης γεφύρας οὐδὲν ἕτερον μέρος (ἀκινδύνου) διόδου ἐπιτρέπων ὁ ποταμὸς οὗτος ἐκβάλλει εἰς τὴν (Μαύρην) Θάλασσαν μεταξὺ τοῦ φρουρίου τῆς Βάρνης καὶ τοῦ (ὡς ἄνω μνημονευθέντος) Γαλατᾶ-Μπουρνου, ἔχει δὲ ὕδωρ πολὺ γλυκύ.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τὰ πλοῖα τῆς Μαύρης Θαλάσσης διαχειμάζουσιν ἐν αὐτῷ.

Διελθόντες τὸν ποταμὸν τοῦτον παρὰ τὰ Γιενί-Κιόϊ καὶ πολλὰ πλοῖα καὶ ἀκμάζοντα χωρία, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φρούριον Πραβατῆ (Προβάτια).

